

Brand i lägenhet

ANLEDNING TILL UNDERSÖKNINGEN

Brand i lägenhet, livräddning från balkong

UNDERSÖKNINGEN UTFÖRD AV

Gert Lönnqvist, Räddningstjänsten Värnamo

UPPLYSNINGAR OM OBJEKTET

Den aktuella fastigheten är ett s.k. lamellhus byggnad i två våningsplan med två trapphus och totalt 10 hyreslägenheter i varierande storlekar. Byggnaden är uppförd med valv i gjuten betong och väggar med lägenhetsavskiljande partier av murad hålstén. Vinden utgörs av en lättaks-konstruktion med takstolar av trä täckt med råspont, takpapp och korrugerad plåt. Vinden sträcker sig över hela byggnaden utan brandcellsavskiljande partier. Tillträde till vindsutrymmet sker via taklucka i trapphus.

Den aktuella lägenheten ligger på övre våningsplanet och omfattar sovrum, vardagsrum, kök, hall och badrum. Boyta uppskattas till ca 60 m². Lägenheterna är utrustade med brandvarnare (i den drabbade lägenheten saknar brandvarnaren dock batteri). En person bor i den aktuella lägenheten.

UPPLYSNINGAR OM BRANDEN

Branden upptäcktes av en granne som bor i en fastighet på baksidan av hyreshuset. Vid upptäckten brinner det kraftigt med öppna lågor i lägenheten och en man står på balkongen oförmögen att ta sig ner till marken. Grannen larmar 112 kl 04.38 och ropar även på mannen som uppger att han behöver hjälp. Hon ringer därefter ytterligare en granne för att få hjälp i väntan på räddningstjänsten. Denne granne anser sig dock inte kunna hjälpa till!

Vid räddningstjänstens framkomst kl 04.47, ser man först ingenting men vid orientering ser RL att det brinner det med öppen låga i lägenhetens vardagsrum. På balkongen står en man. En stege reses omedelbart mot balkongen och en brandman undsätter den nödställda mannen. Det visar sig dock vara omöjligt att evakuera mannen till mark via stegen p.g.a. hans allmäntillstånd. I stället får en hävare köras fram via en gräsmatta för att undsätta mannen. Branden dämpas under tiden med hjälp av en pulversläckare som töms in i vardagsrummet via det krossade fönstret. Samtidigt har man förberett rökdykarinsats men ej iscensatt denna på grund av risk för ökad brandspridning vid inträngning via lägenhetsdörr. När mannen evakuerats påbörjas släckinsatsen. Rökdykare finner vid inträngning i köket att samtliga spisplattor är tillslagna på högsta effekt. Man stänger av plattorna och bryter även huvudströmmen i gruppcentralen. I vardagsrummet brinner det kraftigt i den del som vetter mot balkongen. Rökdykarna upplever att det brinner i två brandhärddar. Branden släcks och lägenheten ventileras från brandgaser. Evakuering av trapphusets övriga boende har utförts under insatsen. Angränsande utrymmen samt vindsutrymmet kontrolleras och skannas med värmekamera. Lägenhetsinnehavaren transporteras till sjukhus för vård av rökskador. Före avtransport uppger han för brandpersonal att han tror att branden orsakats av att han tappat en cigarett på golvet.

UNDERSÖKNINGEN

En granne som dagligen ser till den drabbade redogör för hans allmäntillstånd. Han uppges ha mycket svårt att röra på sig samt har under senare tid blivit mer och mer förvirrad. Han använder ofta den elektriska spisen för att värma upp lägenheten. Han vrider då på plattorna och/eller ugnen. Han uppges ibland vara så förvirrad att han inte vet hur man stänger av dem. Han är rökare och röker

regelbundet inomhus.

Köket

Skadorna omfattar endast rök och sotskador. En av spisplattorna har spår efter värmepåverkan. På spishällen syns spår av matfett som spritsats över plattorna (flytande margarin?). På matbordet finns rester av hushållspapper som brunnit cirkulärt. Detta papper kan möjligtvis ha varit placerat på spisplattorna.

Hallen

Här finns rök och sotskador samt värmeskador i taket som visar att de heta brandgaserna från vardagsrummet nått ut även här. På golvet finns de smälta resterna efter en brandvarnare utan batteri.

Sovrummet

Här finns endast rök och sotskador.

Vardagsrummet

Med ledning av brandskadorna fastställs primärbrandområdet till den del av rummet som ligger närmast vardagsrummets balkongdörr och fönster. Ett brand-V sträcker sig från golvet upp över väggen. Parkettgolvet är genombränt ca 1 meter ut från väggen. Motsvarande avtryck finns i taket över brand-v:t (bortbränt sotlager). I brandresterna finns fragment av en bäddsoffa som stått mot väggen. Resterna efter en fätölj och ett soffbord finns utlämpade på gräsmattan nedanför balkongen. Vid besiktning av bordet konstateras skador undertill med låg brandbild vilket tyder på att branden utvecklats i soffan. På bordsskivans ovansida finns en cigarettändare fastbränd vilket kan stödja en teori om att rökning har skett i detta område. Skadorna på fätöljen visar brandpåverkan från den sida soffan stått. Golvytan i primärbrandområdet friläggs och brännskadorna i golvet passar väl mot resterna av den resårmatrass som funnits i bäddsoffan. Väggytan bakom TV-bänken har krackelerat men skadorna på TV och bänk bedöms vara av sekundär art. Övriga värme- och sotskador i vardagsrummet bedöms vara av sekundär art och orsakats av den övertändning som skett i brandgaserna. En ventilationskanal leder från vardagsrummet, via vinden, till det fria. Kanalen bedöms vara av eternit och har klarat den stora brandpåverkan den utsatts för utan att sprida branden. Vardagsrummets fönster mot balkongen har rasat samman. Glasrester återfinns både på ut- och insida vilket troligtvis beror på att värmen fått fönstret att explodera men att brandpersonalen också tryckt in glas vid sitt angrepp från balkongen. Balkongdörren har stått öppen under brandförloppet.

Balkongen

Heta och brinnande brandgaser har nått ut genom balkongdörrsöppning och fönstret. Lågorna har slickat ovanförliggande takfot av trä och sannolikt varit mycket nära att antända denna. Takfoten har dock varit tät och har därmed förhindrat brandspridning till vinden.

SLUTSATSER

Allt tyder på att branden startat i vardagsrummets soffa. Det finns inga tekniska bevis för vad som orsakat branden. Mycket tyder dock på att branden orsakats av rökning. Inget tyder på att det förekommit flera brandhårdar i vardagsrummet, brandmännens reflektion beror förmodligen på brandspridning i möbler via värmestrålning. Det faktum att köksspisens plattor var påslagna bedöms inte ha orsakat brandstart eller påverkat dess förlopp.

SPRIDNINGSRISK

Vid utebliven släckinsats finns överhängande fara för ytterligare brandspridning till fastighetens vind samt till anslutande trapphus. Branden har utgjort fara för människors liv och hälsa. Fara för ytterligare omfattande förstörelse av egendom har förelegat.

ERFARENHETER/UTVÄRDERING AV RÄDDNINGSSINSATS

Utlarmning kl 04.42

Brand i byggnad, brand-rökutveckling

Lågor slår u tur en lägenhet, brinner på 2 våningen, en person kvar på balkongen

Utlarmade styrkor 8

Under framkörning

Släckbil xx kör in en gata för tidigt och får vända när man inser sitt misstag. När RL anländer till adressen finns ingen som möter upp.

En person syns i ett intilliggande trapphus men när RL försöker få kontakt går denne in i sin lägenhet och stänger dörren!

Insatsen

Avsaknad av mötande person gör att räddningsledaren upptäcker den nödställda mannen först vid orienteringen. RL ger order om livräddning till nödställd på balkong via stega. Stegresning sker samtidigt som man förbereder rökdykarinsats via trapphus.

Slangsystem byggs upp mot trapphuset men ej mot balkongen. Då man misslyckas att evakuera mannen via stegen kommer hela gruppen att fokusera på livräddningen. För att minska värmestrålningen från vardagsrummet dämpas branden med pulver i väntan på höjdfordon. Hävare körs fram via gräsmatta. Med hjälp av denna kan mannen räddas men samtidigt sjunker maskinen ner i jorden och måste senare vinschas från platsen.

Ambulanspersonal tar hand om den drabbade mannen kl 05.00.

Evakuering av övriga boenden genomförs av polis. Rökdykning via trapphuset påbörjas kl 05.00. Rökdykare kan snabbt lokalisera branden till vardagsrummet där den släcks med hjälp av vatten samt lämpning av glödbränder. Ventilation sker med hjälp av PPV-fläkt. Hotade delar skannas med värmekamera.

SLUTSATS

Enligt Boverkets byggregler kan alternativ utrymning i vissa fall godtas via fönster/balkong och räddningstjänstens bärbara stegutrustning. Praxis är att objektet skall kunna nås av räddningstjänsten inom 10 minuter. I undantagsfall kan detta även godtas för enstaka objekt som nås inom 20 minuter.

Fönsterlivräddning via bärbar stega skall i dessa fall kunna ske upp till 11 meters höjd mellan markplan och fönstrets karmunderstycke (motsvarar upp t.o.m 4:e våningsplanet). Vår åldrande befolkning vilken i allt större omfattning bor kvar i den egna bostaden, samt en ökad förekomst av överviktiga personer, innebär att det är mycket tveksamt om man skall kunna anse att utrymning via bärbar stega uppfyller kravet på att sådan utrymning kan ske på ett betryggande sätt. En fullt utrustad brandman kan knappast bära en person som väger > 80 kg över en stega 10 meter ovan mark utan att utsätta sig själv och/eller den nödställda för oacceptabla risker.